

Hodnocení ekonomické situace a materiálních životních podmínek v střeoevropském srovnání – léto 2012

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost, v12-06</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>4. – 11. 6. 2012</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraje (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1034</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>EV.10, EV.11, EU.33, EU.34</i>
Zveřejněno dne:	<i>21. srpna 2012</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

V červnu 2012 CVVM zjišťovalo, jak občané hodnotí materiální životní podmínky svých domácností a ekonomickou situaci v zemi. Pod zastřešením CEORG¹ byl výzkum na toto téma v červenci realizován též v Polsku², Maďarsku³ a na Slovensku⁴.

Tabulka 1: Hodnocení současné ekonomické situace (%)

	ČR	Polsko	Maďarsko	Slovensko
velmi dobrá	0	1	0	0
dobrá	6	22	1	5
ani dobrá, ani špatná	26	36	24	27
špatná	44	29	53	45
velmi špatná	23	6	20	22
neví	1	6	2	1

Pozn.: Procenta ve sloupci.

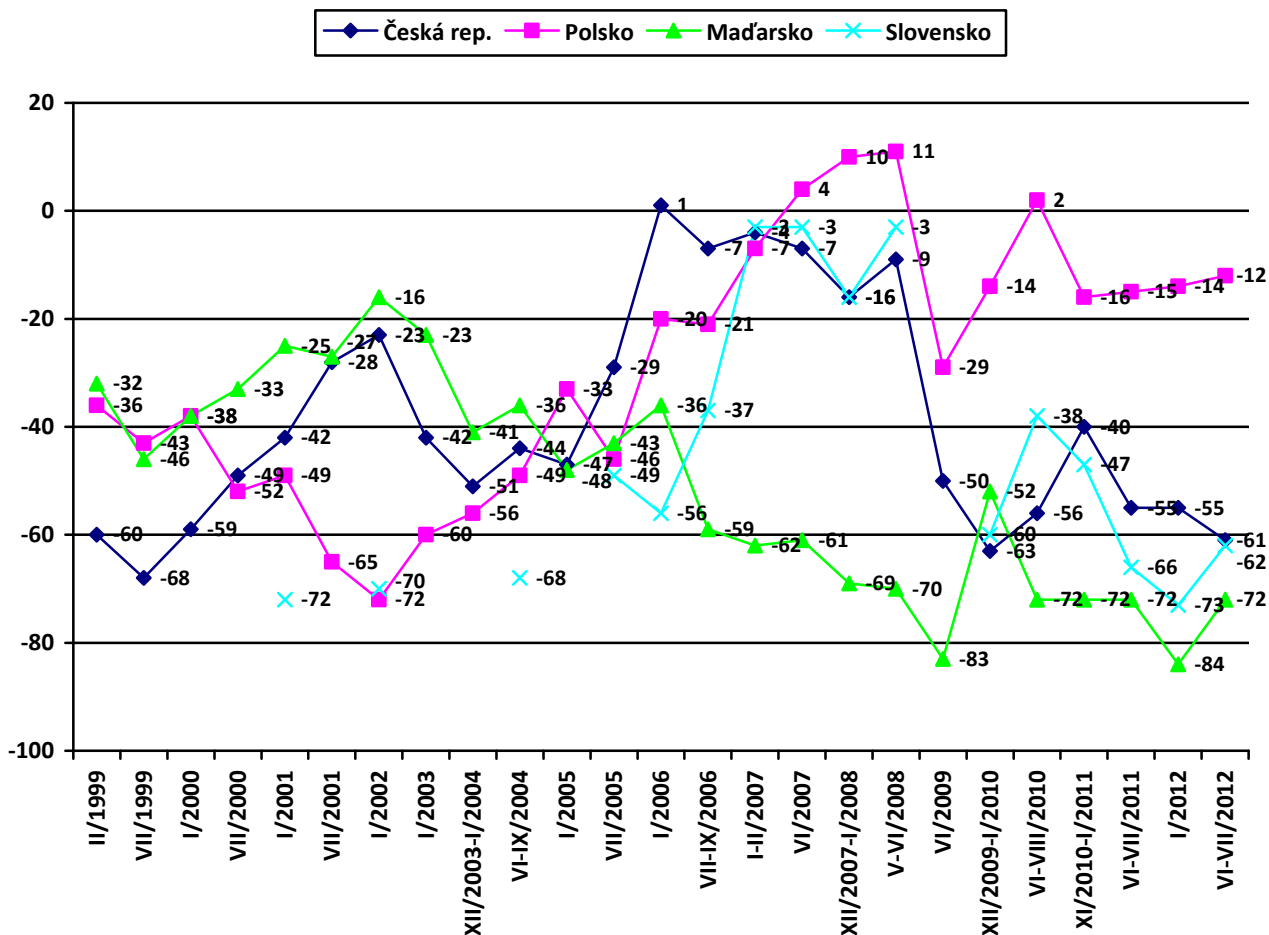
¹ C E O R G [The Central European Opinion Research Group] zahrnuje tři instituce zabývající se výzkumem veřejného mínění v České republice [CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i. - Centrum pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu AV ČR], v Maďarsku [TÁRKI - Társadalomkutató Intézet és Társadalomkutató Informatikai Egyesülés] a v Polsku [CBOS - Centrum Badania Opinii Społecznej].

² V Polsku šetření proběhlo ve dnech 5. až 12. 7. 2012 na reprezentativním souboru 960 respondentů ve věku od 18 let.

³ V Maďarsku proběhl sběr dat v termínu od 12. do 17. 7. 2012 na reprezentativním souboru 999 respondentů ve věku od 18 let.

⁴ Na Slovensku sběr dat realizovala agentura FOCUS ve dnech od 3. do 10. 7. 2012. Dotazováno bylo 1026 respondentů ve věku od 18 let.

Graf 1: Hodnocení ekonomické situace – časové srovnání

Pozn.: Údaje v grafu prezentují rozdíl mezi součtem podílů „velmi dobrá“ a „dobrá“ a součtem podílů „špatná“ a „velmi špatná“.

První otázka se týkala toho, jak respondenti vidí ekonomickou situaci své země.⁵ Jak ukazují výsledky zachycené v tabulce a v grafu 1, ve všech středoevropských zemích zapojených do výzkumu respondenti hodnotí současnou ekonomickou situaci častěji negativně než pozitivně, i když s poměrně velkým rozdílem mezi nejlepším a nejhorsím hodnocením. V případě Polska, kde hodnocení dopadlo relativně nejlépe, podíl nepříznivého hodnocení dosahoval jen o málo více než jedné třetiny (35 %), přičemž více než pětina (23 %) Poláků hodnotila ekonomickou situaci ve své zemi naopak příznivě, takže rozdíl činil pouze 12 procentních bodů. V České republice, která výsledkově skončila s velkým odstupem druhá, ekonomickou situaci hodnotí kriticky dvoutřetinová většina (67 %) občanů při 6 % pozitivních ohlasů, což představuje rozdíl 61 procentních bodů. Na Slovensku lidé tamní ekonomickou situaci vnímají prakticky stejně jako v Česku, když dvě třetiny (67 %) Slováků hodnotí situaci negativně, zatímco pozitivní vyjádření představují 5 % a rozdíl mezi pozitivním a negativním hodnocením dosahoval 62 procentních bodů. Nejhůře ekonomickou situaci ve své zemi vnímají Maďaři, z nichž 73 % ji hodnotí kriticky, zatímco kladně ji vnímá jen jeden občan Maďarska ze sta (1 %). Jak ukazují údaje v grafu 1, v porovnání s minulým šetřením z počátku roku se hodnocení v případě Slovenska a Maďarska poněkud zlepšilo, zatímco u ČR došlo k mírnému zhoršení.

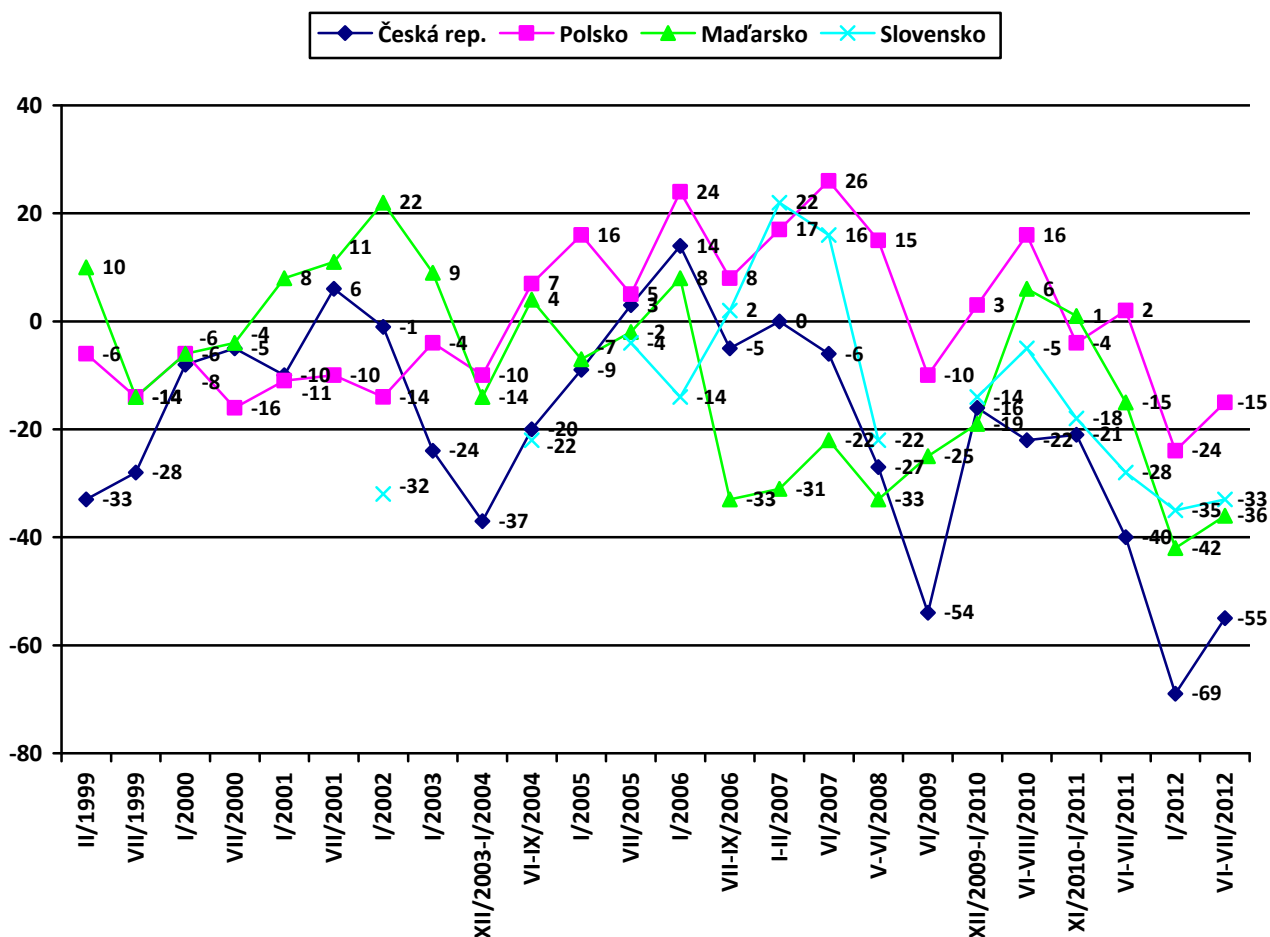
⁵ Otázka: "Jak byste hodnotil současnou ekonomickou situaci v naší zemi? Je podle Vás velmi dobrá, dobrá, ani dobrá, ani špatná, špatná, velmi špatná?"

Tabulka 2: Očekávaný vývoj ekonomické situace (%)

	ČR	Polsko	Maďarsko	Slovensko
velmi se zlepší	0	0	0	0
trochu se zlepší	6	14	12	11
nezmění se	29	47	36	39
trochu se zhorší	40	26	34	27
velmi se zhorší	21	3	14	17
neví	4	10	4	6

Pozn.: Procenta ve sloupci.

Graf 2: Očekávaný vývoj ekonomické situace – časové srovnání

Pozn.: Údaje v grafu prezentují rozdíl mezi součtem podílů „velmi se zlepší“ a „trochu se zlepší“ a součtem podílů „trochu se zhorší“ a „velmi se zhorší“.

Očekávání budoucího ekonomického vývoje⁶ zachycené v tabulce a v grafu 2 nabízí poněkud odlišný obrázek oproti samotnému hodnocení aktuální situace. Také zde ve všech zemích převažují negativní očekávání nad pozitivními, přičemž relativně nejoptimističtějšími jsou v tomto ohledu opět Poláci, mezi kterými více než čtvrtinový (29 %) podíl očekávajících zhoršení tentokrát zřetelně převýšil jen 14 % podíl těch, kdo očekávají opačný posun situace, přičemž však stále ještě relativně největší část (47 %) Poláků věří v udržení současného stavu. Ovšem na druhém místě za Poláky se z hlediska očekávání budoucího vývoje ekonomické situace umístili Slováci, z nichž asi desetina (11 %) čeká zlepšení ekonomické

⁶ Otázka: "Myslíte si, že se v příštím roce ekonomická situace v ČR velmi zlepší, trochu se zlepší, nezmění se, trochu se zhorší, velmi se zhorší?"

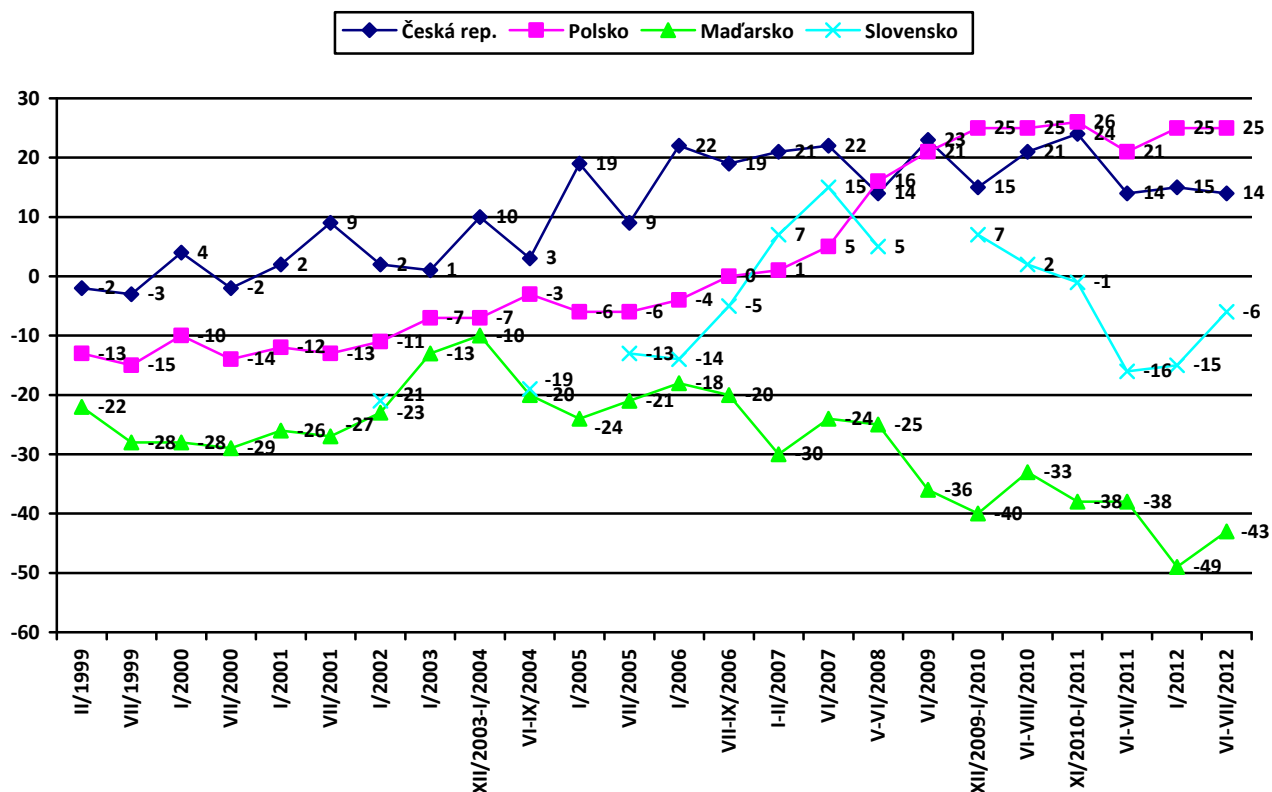
situace při více než dvoupětinovém (44 %) podílu těch, kdo předpokládají opačný trend vývoje, a s dvěma pětinami (39 %) lidí, kteří si myslí, že se situace v nejbližším období nezmění. Za Slovaky s nepatrným odstupem jsou Maďari, mezi nimiž 12 % čeká zlepšení a necelá polovina (48 %) počítá se zhoršením situace. V kontextu jejich výrazně negativního hodnocení stávajícího stavu ovšem ani více než třetinový podíl těch, kdo nečekají žádnou změnu, nelze vnímat jako pozitivum. Zdaleka nejméně příznivá očekávání v polovině tohoto roku pak vyjadřovali naši občané, mezi nimiž jen 6 % si myslí, že by se v následujícím období mohla situace zlepšit, zatímco zhoršení předpokládají skoro tři pětiny (61 %) z nich. Očekávání vývoje ekonomické situace obyvatel zkoumaných zemí se s výjimkou Slovenska oproti počátku roku poněkud zlepšila, ale ve všech případech zůstávají výrazně horší, než byla po odeznění první fáze globální ekonomické krize v polovině roku 2010.

Tabulka 3: Hodnocení současných materiálních životních podmínek domácnosti (%)

	ČR	Polsko	Maďarsko	Slovensko
velmi dobré	4	14	0	1
dobré	32	27	8	21
ani dobré, ani špatné	42	43	40	49
špatné	18	10	39	21
velmi špatné	4	6	12	7
neví	0	0	1	1

Pozn.: Procenta ve sloupci.

Graf 3: Hodnocení současných materiálních životních podmínek domácnosti – časové srovnání

Pozn.: Údaje v grafu prezentují rozdíl mezi součtem podílů „velmi dobré“ a „dobré“ a součtem podílů „špatné“ a „velmi špatné“.

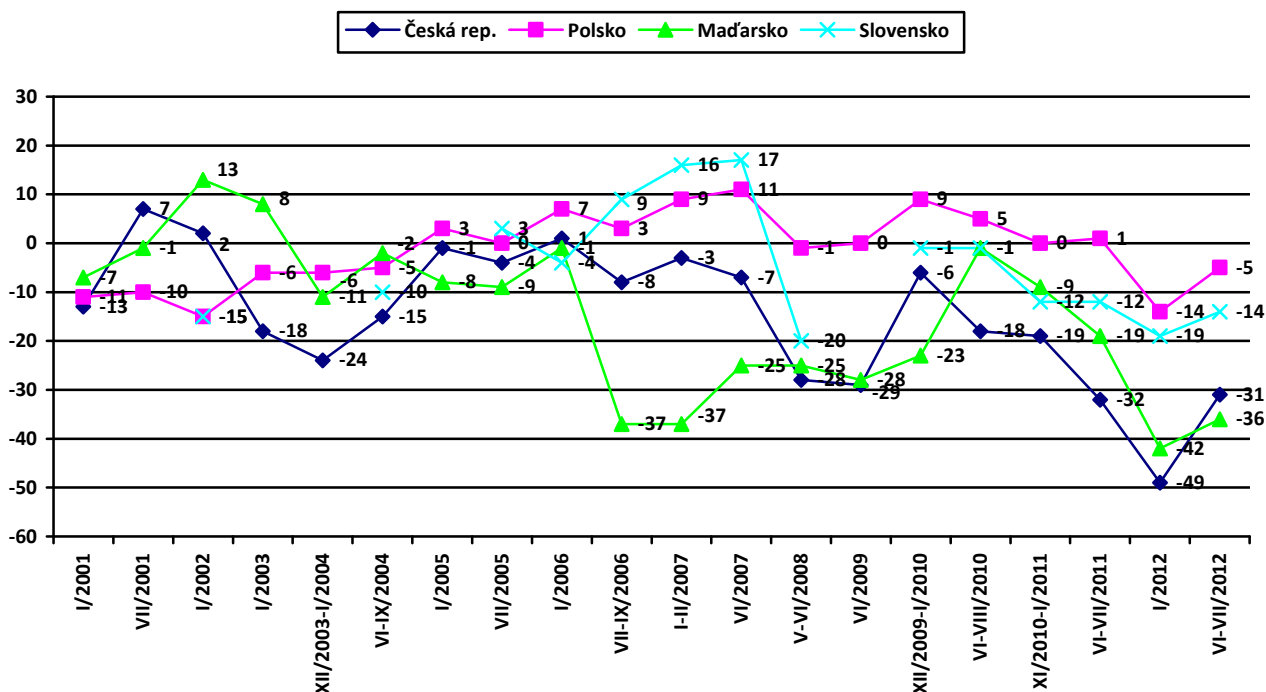
Materiální životní podmínky svých domácností⁷ hodnotí respondenti v Polsku a ČR častěji kladně než záporně, přičemž Poláci jsou ve svých vyjádřeních mírně optimističtější. V Polsku dosáhl podíl pozitivního hodnocení materiálních životních podmínek úrovně dvou pětín (41 %), zatímco negativní hodnocení bylo pod hladinou jedné pětiny (16 %). Mezi českými občany pozitivní vyjádření v tomto ohledu uvedla více než třetina (36 %), podíl negativních pak činil o málo více než pětinu (22 %). Na Slovensku, kde v letech 2007 až 2010 pozitivní hodnocení rovněž převažovalo nad negativním, nyní naopak mírně převažuje to negativní, které uvedla o málo více než čtvrtina (28 %) tamních respondentů, nad pozitivním, jež bylo lehce nad úrovní jedné pětiny (22 %), při zdaleka nejvyšším podílu středového hodnocení „ani dobré, ani špatné“, k němuž se přiklonila asi polovina Slováků. Nejskeptičtější pohled na materiální životní podmínky svých domácností mají, a to v celém období našeho více než desetiletého měření v podstatě trvale, obyvatelé Maďarska, kde pouze 8 % vidí situaci svých domácností kladně a 51 % naopak záporně. Oproti počátku roku se poněkud zlepšilo hodnocení na Slovensku a v Maďarsku, v případě České republiky a Polska nebyl zaznamenán žádný významný posun.

Tabulka 4: Očekávaný vývoj materiálních životních podmínek domácnosti (%)

	ČR	Polsko	Maďarsko	Slovensko
velmi se zlepší	1	2	0	1
trochu se zlepší	9	13	8	11
nezmění se	44	65	44	53
trochu se zhorší	30	15	34	19
velmi se zhorší	11	5	10	7
neví	5	0	4	9

Pozn.: Procenta ve sloupci.

Graf 4: Očekávaný vývoj materiálních životních podmínek domácnosti – časové srovnání

Pozn.: Údaje v grafu prezentují rozdíl mezi součtem podílů „velmi se zlepší“ a „trochu se zlepší“ a součtem podílů „trochu se zhorší“ a „velmi se zhorší“.

⁷ Otázka: „Jak byste hodnotil současné materiální životní podmínky Vaší domácnosti? Jako velmi dobré, spíše dobré, ani dobré, ani špatné, spíše špatné, velmi špatné?“

V očekávání budoucího vývoje materiálních podmínek⁸ vlastních domácností, podobně jako tomu bylo u očekávání vývoje ekonomické situace, opět ve všech zemích převažují ta negativní nad pozitivními, i když tentokrát to není tak výrazné jako na počátku roku, protože ve všech sledovaných zemích se očekávání poněkud zlepšila. Nejvýraznější posun v tomto ohledu nastal v případě České republiky, která se díky tomu posunula z posledního místa těsně před Maďarsko. Relativně nejméně pesimistickými jsou i v tomto ohledu znovu obyvatelé Polska s jen minimálním převisem očekávaného zhoršení nad zlepšením a při bezmála dvoutřetinové většině očekávajících zachování současného stavu, což v kontextu jeho poměrně příznivého hodnocení lze chápat jako de facto pozitivní očekávání. Jen o něco málo větší převis předpokládaného zhoršení nad očekávaným zlepšením se objevil u Slováků, mezi nimiž také největší, více než poloviční část tvoří ti, kdo si myslí, že se současné materiální podmínky jejich domácností v nadcházejícím období měnit nebudou. Odstup České republiky a Maďarska za Slovenskem je již výraznější a patrně odráží v případě Maďarska dlouhodobé problémy a z nich plynoucí skeptické postoje tamních respondentů, v případě České republiky to může být důsledek pokračující recese a horších očekávání spojených se zvyšováním daní a negativním dopadem různých opatření současné vlády v sociální oblasti.

---

⁸ Otázka: „Očekáváte, že materiální životní podmínky Vaší domácnosti se v příštím roce velmilepší, trochulepší, nezmění se, trochu se zhorší, velmi se zhorší?“